Uspehi minulega šolskega leta so boljši od lanskih

Okupator je v ptujskem okraju zaoral globoke negativne brazde v naše šolstvo in je trajalo nekaj let, da smo te pogubne brazde odstranili. Začeli smo znova. Znašli smo se v čisto novih in spremenjenih pogojih, pod katerimi smo začeli svoje delo med šolsko mladino. Učiteljstvo samo se je v svojem delu lovilo. Mnogi so mislili, da bo način njihovega dela tak, kakršen je bil v stari Jugoslaviji. Pozabljali so, da smo med tem prehodili najveličastnejši del svoje zgodovine, NOB in da smo vse svoje delo preusmerili v gradnjo socializma, kar je bilo nujno prenesti tudi v šolo, kjer smo začeli graditi novega človeka. Mladi učitelji so se hitro vživeli v svojo vlogo, marsikateri starejši pa le polagoma doživljajo svojo preobrazbo, dočim nekateri, sicer redki, do konca svojih dni ne bodo doumeli velike prelomnice v družbenem razvoju človeštva.

Starejši učitelji so sicer že v stari Jugoslaviji poznali učni načrt, vendar so se po njem redkokdaj ravnali in še redkejši so bili oni, ki so ga izvedli. Vedeli tudi niso, da je bil učni načrt v stari Jugoslaviji prikrojen duhu kapitalistične miselnosti in da je ves služil njihovemu osnovnemu principu: izkoriščati človeka po človeku.

Ob koncu šolskega leta 1947-48 je posebna komisija, zbrana iz vrst učiteljstva, ponovno temeljito pregledala učne načrte vsega učiteljstva in na sestanku vsega učiteljstva podala svoje kritične pripombe. Izkazalo se je, da je bilo zelo malo učnih načrtov, ki bi bili sposobni, da bi iz njih črpal učitelj snov, katera bi učence obogatila s kvalitetnim znanjem in jih idejno pravilno usmerjala. Mnogi načrti so bili čisto formalnega značaja, suhoparni in površni. Premalo je bila v njih zajeta NOB, iz njih ni dihal socializem.

Na podlagi prejetih navodil je učiteljstvo ponovno sestavilo učne načrte za šolsko leto 1948-49. Prosvetna instruktorja sta ugotovila, da so bili ti načrti sestavljeni mnogo bolj skrbno in vestno, da je vse predmete prepletal duh novega časa. Našla sta nekatere načrte, ki so bili baš v idejnem pogledu vzorni. Res je sicer, da je bilo tudi tu še dokaj formalizma. Včasih je načrt ostal bolj na papirju, pri pouku pa ni bilo idejnosti. Vendar je treba ugotoviti, da je bil v pogledu učnih načrtov storjen velik korak naprej. Z malimi izjemami je imelo vse učiteljstvo tedenski in dnevni učni načrt in ga je po večini tudi predelalo.

Naš okraj ima večino višje organiziranih šol. Ima eno samo dvodelčno šolo, na kateri je poučeval le en učitelj. Upravitelji so pravilno zajeli organizacijo šole. Redke so bile one šole, kjer so poučevali elementarni ali pa četrti razred tečajniki. Tudi najvišji razred so običajno poučevali ideološko najboljše podkovani učitelji, ker se zavedamo, da ni vseeno, kakega učitelja ima najvišji razred, iz katerega odhajajo otroci v življenje in v katerem morajo dobiti solidne ideološke osnove.

Gotovo je, da zavisi kvaliteta učiteljevega dela v precejšnji meri od dobrega učnega načrta. Kot je bilo že zgoraj povedano, so ta moment mogli naši učitelji že precej dobro izkoristiti baš zaradi tega, ker so bili njihovi učni načrti dobro sestavljeni. Kvaliteto dela je pospeševala tudi učiteljeva predanost socializmu, sploh njegov socialistični odnos do dela in njegova prizadevnost in vestnost. Brez pretiravanja je treba poudariti, da so učitelji-partijci in tudi zdravo misleči nepartijci kvalitetno delali med šolsko mladino in storili vse, da bi ji dali tudi kvalitetno znanje.

Pomanjkanje učnega kadra je povzročalo, da so mnogi učitelji poučevali po dva oddelka in to ves dan. Razumljivo je, da je tam kvaliteta dela občutno trpela. Istotako je slabila kvaliteto dela prenatrpanost razreda in pomanjkanje učil. Mnogi spretnejši učitelji so s pomočjo učencev izdelali prav dobra učila, ki so povzdignila kvaliteto dela učiteljev. Učiteljeva priprava je glavno merilo in zrcalo njegovega dela. Od 203 učiteljev sta prosvetna instruktorja našla enega samega učitelja, ki sploh ni imel priprav oz. dnevnika in je tudi ostale uradne knjige vodil slno površno (Trnovska vas), vsi ostali pa so imeli bolj ali manj skrbne priprave.

Velik napredek je v letošnjem šolskem letu učiteljstvo pokazalo tudi v svojem ideološko-političnem zgrajevanju in prenašanju te zgrajenosti na učence. Lahko bi trdili, da je 60% učiteljstva ideološko pravilno usmerjalo svoj pouk, kakih 30% je pri tem postopalo formalno in nepripravljivo in le kakih 10% je bilo učiteljev, ki so ostali pri svojem delu indiferentni v tem pogledu, dočim bi lahko trdili, da ni bilo opaziti učitelja, ki bi kazal sovražen odnos do naše družbene stvarnosti, v kolikor niso nekateri zaradi svoje indiferentnosti in nezgrajenosti negativno vplivali na svoje učence. Poverjeništvo za prosveto se zaveda, da bo moralo v bodoče budno paziti, da se ideološko delo našega učiteljstva dvigne in doseže večja globina.

Naše šole so dosegle v splošnem 72-odstotni učni uspeh. Zavedamo se, da ta uspeh ni zadovoljiv. Nasproti lanskoletnemu se je sicer dvignil za 4%, vendar je ta dvig malenkosten in priznati moramo, da je pod normalo. Dosegli nismo norme 80%, ki smo si jo zadali. Največja ovira pri doseganju boljših uspehov je še vedno problem Haloz in Slovenskih goric s svojim težkim socialnim položajem, ki sicer kaže tendenco izboljševanja, vendar pa še ne v zadostni meri. Kako naj doseže učenec uspeh, če preleži vso zimo na peči brez obleke in čevljev. Na mnogih haloških šolah od 20—30% učencev 3—4 mesece sploh ni prišlo v šolo. Podobno je bilo tudi na nekaterih šolah v Slovenskih goricah. Haloški viničar se še ni dal prepričati, da bi bilo bolje zanj oditi v produkcijo in s tem zagotoviti kruh in ostale življenjske potrebščine sebi in svojim otrokom. Z dobrim političnim delom med ljudstvom bomo počasi dosegli tudi to. Pri vsem tem pa je uspešnemu napredovanju učenca velikanska ovira alkohol. Slabo hranjeni otroci uživajo alkoholne pijače v velikih količinah in starši so še vedno mnenja, da alkohol daje moč. V ravninskem predelu našega okraja starši silno izkoriščajo otroke tudi za najtežja dela. Razumljivo je, da je telesno utrujen otrok nesposoben za duševno delo. So še nekatere druge objektivne ovire pri uspešnem napredovanju učencev (pomanjkanje kadra, prenatrpanost razredov, oddaljenost od šole), vendar je zgoraj navedena najresnejša. Res je, da je prvenstveno odvisen uspeh od učitelja. Reči pa moram, da tako intenzivnega dela kot je bilo v preteklem šolskem letu v naših šolah, še ni bilo in da to delo ni v nikakem razmerju z doseženimi uspehi. Pri učencih, ki stalno uživajo alkoholne pijače in opravljajo najtežja dela, tudi najboljši učitelj ne bo nič opravil.

Končno bi bilo treba omeniti še to, da smo pri ocenjevanju zavzeli najstrožji kriterij, pri čemer nas je vodilo načelo, da učenec ni zrel za prestop v višji razred, če v celoti ne obvlada predpisane snovi.

Še ostrejši kriterij je bil postavljen pri zaključnih izpitih v 4. r. Iz zapisnikov, ki so jih poslale razne šole, je bilo razvidno, da je bil vzrok negativno ocenjenih predvsem v čitanju. Brez gladkega in logičnega čitanja učenec ne more vršiti nobenih obnov in tudi ne predelati obširne snovi po učnem načrtu. Zato so bili brezpogojno vsi učenci, ki so pokazali slabo obvladanje čitanja, negativno ocenjeni. Za ostale razrede je bilo že na sestankih učiteljstva med šolskim letom postavljeno, da se v tekočem šolskem letu izvrši brezpogojna odbira v vseh razredih in da sodeluje pri ocenjevanju učencev v posameznih razredih upravitelj šole, oziroma najmanj po en učitelj. Prepričani smo, da v šolah, kjer izkazujejo 90% en ali še večji uspeh, tega niso tako striktno izvajali. Tako smo izvršili popolno odbiro, nujno operacijo, in smo prepričani, da bodo uspehi v novem šolskem letu mnogo boljši.

Če primerjamo vzgojne uspehe prejšnjih let s sedanjimi, lahko ugotovimo, da so mnogo boljši. Porasla je avtoriteta učitelja. Na mnogih šolah so se ustvarili dobri učiteljski kolektivi, ki enotno usmerjajo svoje vzgojno delo. Pionirska organizacija je ponekod dosegla, da so nastali že tudi razredni kolektivi učencev. Na takih šolah so bili tudi mnogo boljši uspehi, ker se je v kolektivih utrdil čut odgovornosti in ustvaril socialistični odnos do učenja (šole Gorišnica, Markovci, Hajdina).

Zelo pomanjkljivo je še sodelovanje šole in staršev. Mnogi starši še vedno nimajo pravilnega odnosa do šole, dasi se je tudi ta že izboljšal v nekaterih krajih. S poživitvijo dela pionirske in mladinske organizacije, ki bo znala ustvariti vez med šolo in domom, se bodo tudi ti odnosi popravili. Sestanki roditeljev bodo morali biti v bodoče plodnejši, vsebinsko in ideološko bogatejši, vnaprej dobro pripravljeni. Kadar bodo posegali v ideološko borbo učitelji, učenci in starši, ko bodo vsi spoznali našega razrednega sovražnika in se proti njemu borili s plamenom revolucionarnosti, takrat bodo naši vzgojni uspehi v vsakem pogledu na višini.

Velik in zamašen del je v naših šolah in tudi izven nje zavzemala borba proti misticizmu in praznoverju. Če se zopet dotaknem naših Haloz, moramo povedati, da je po njih praznoverje še zelo razširjeno (Žetale, Leskovec!) in da je bila borba proti njemu še prav težka. Proti misticizmu je zavzemala borba najrazličnejše načine in oblike; zkazalo se je pač, da tu zelo malo zaležejo administrativni ukrepi in da je le intenzivno zadevno delo vsakega posameznega učitelja lahko uspešno. Kjer se je boril učiteljski kolektiv kot celota, je uspel, če pa je le en učitelj v kolektivu zavzemal oportunistično stališče, je bila borba medla in ni prinašala trajnih uspehov. Ugotovili smo predvsem, da so se za borbo proti misticizmu mnogo premalo brigali sindikati delavcev in tako doživljali, da so bili starši-delavci mnogo bolj nerazpoloženi napram borbi proti verskemu pouku kot kmečki starši. Niso se dali prepričati, da socialistična vzgoja nudi človeku najtrdnejše osnove morale.

Razen ene sedemletke (Vid) so vse ostale (6 po številu) dosegle novi cilj v letošnjem šolskem letu. Učitelji v višjih razredih sedemletke so se kot začasni predmetni učitelji skrbno pripravljali na pouk in po večini tudi predelali učni načrt. Skrbeli so za svojo strokovno in ideološko izpopolnjevanje. Skoro na vseh sedemletkah je občutno pomanjkanje učil za prirodopis in fiziko ter kemijo. Zaradi občutnega pomanjkanja kadra (manjka 73 učiteljev) ne bomo v šolskem letu 1949-50 odprli nobene nove sedemletke. Izvršili smo rajonizacijo sedemletk, oziroma gimnazij in se je vpis za novo šolsko leto že izvršil na podlagi te rajonizacije. Sedemletke v Središču, Gorišnici in Markovcih bodo v šolskem letu 1949-50 že imele 7. razred. Med ljudstvom so postale že precej popularne. Ljudstvo se dobro zaveda, da so žarišče naše nove socialistične kulture. V našem okraju je vprašanje učiteljskega kadra menda najbolj pereče, saj nam bo po sedanjem stanju manjkalo 73 učiteljev. Dosegli smo, da se bo okoli 20 dijakov vpisalo na učiteljišče, vendar smo bili pri tem precej skeptični, saj so se prijavili za učiteljišče najslabši dijaki III. r. gimnazije.

Večina učiteljev-tečajnikov se je odlično obnesla in pokazala odločno volio za vzgajanje socialističnega človeka. Le 3 ali 4 se bodo morali preusmeriti v kak drug poklic, ker niso sposobni učiti in vzgajati mladino. Niso mogli spoznati, da ima vzgojitelj v socialističnem družbenem redu najvzvišenejšo nalogo graditi socialističnega človeka. Ostali učitelji-tečajniki bodo v glavnem opravili izpite v letu 1949. Marsikdo še ni uvidel, kako važno vlogo bo ravno šola in prosveta sploh odigrala pri dokončnem izgrajevanju socializma in zato se mnogokrat zgodi, da podcenjuje delo prosvetnega delavca, s čemer odvzema pogum in polet tudi učeči se mladini.

Š—S.

(Nadaljevanje z druge strani)

pred zaključkom šolskega leta, ko je bilo treba delo stopnjevati, sestajal redno tedensko z razrednimi zaupniki in sobnimi starešinami. Na skupnih mesečnih sestankih se je poleg referatov in drugih točk dnevnega reda obravnavalo tudi redno delo v domu.

V naslednjem šolskem letu bo v domu urejena poleg telovadnice, ki že obstoja, tudi delavnica za strokovno usposabljanje gojencev. Igralna soba je premajhna, zato bo zanjo uporabljen drug prostor, sedanja igralnica pa bo preurejena v čitalnico in knjižnico, kamor bo premeščen tudi radijski sprejemnik.

V času počitnic dom ni prazen. V njem so našli oddih kočevski pionirji v dveh izmenah. Tudi skupina arheologov, ki vrši izkopavanja na ptujskem gradu pod vodstvom univ. prof. dr. Korošca, je nastanjena v Dijaškem domu.

Za novo šolsko leto se že vršijo razne priprave; saj je bilo za sprejem v dom v prihodnjem šolskem letu vloženih doslej 180 prijav.

K. S.

Kmetijska proizvodnja je sestavni del obče družbene proizvodnje

Mlačev spada med najvažnejša sezonska dela v kmetijstvu ter zato zahteva temeljitih predpriprav. Te predpriprave so v ptujskem okraju bile tudi temeljito izvedene, ker so bile vse mlatilnice pravočasno popravljene ter nato načrtno razporejene po okraju. Pravočasna izvedba dela ob mlačvi je del izvršitve obveznosti, ki nam jih je naložil petletni plan.

Važnost strojne mlatve ni potrebno še posebej poudarjati, saj vemo, da mlatilnica nadomešča 130 mlatičev s cepci. V naši borbi za čim večjim številom delovne sile za industrijo je torej strojna mlatev velikanskega pomena. Paziti je treba samo, da se ne bi dogajalo, da bi mlatilnice izgubile preveč časa v mrtvih, nedelovnih urah s prevažanjem ali čakanjem strojev. Tudi v pogledu kvalitete opravljenega dela je strojno delo daleč pred mlatvijo s cepci. Ostanek zrnja v slami, ki je bila mlačena s strojem, je šestkrat manjši kakor v tisti, ki je bila mlačena s cepci.

138 mlatilnic v okraju bo te dni končalo zadnjo fazo dela pri pospravljanju žitnega pridelka. Slednji je za okrog 30% boljši od lanskega. Po sektorjih je hektarski donos približno takšen:

državna posestva:
Podlehnik: pšenica 19 mtc, oves 15 mtc
Zavrč: pšenica 19 mtc, oves 16 mtc,
Ormož: pšenica 24 mtc, ječmen 26 mtc.
Turnišče: pšenica 18 do 19, rž 18 mtc.
Kmetijsko-obdelovalne zadruge:
Osojnik: ječmen 30 mtc, pšen. 22—25,
Trniče: pšenica 18-20 mtc, rž 18-19 mtc.
Središče: pšen. 18-20 mtc, rž 16-17 mtc.
Industrijske ekonomije:
Janž: pšenica 16 mtc, rž 18 mtc, ječmen 21 mtc.
Mestna ekonomija Ptuj:
pšenica 25 mtc, rž 30 mtc, oves 16 mtc.
Zadružna ekonomija Markovci:
pšenica 16 mtc, rž 15 mtc, ječmen 15 mtc.

Tudi privatni sektor letos ne zaostaja. Napreden mali kmet iz Markovc Veršič Martin je pridelal 20 mtc pšenice na ha, rži pa 13 do 14 mtc. Kekec Mihael iz Bukovc ima 18 do 19 mtc rži na hektaru, Tomanič Mirko v Držencih pa 18 do 19 mtc pšenice ter 17 do 18 mtc rži na hektaru. Je pa še dolga vrsta drugih, ki imajo prav tako lep hektarski donos.

Ing. Z. B.

Važno je, da vsak naš delovni človek razume, da je njegovo delo del splošnega dela, da je od njegovega dela odvisen del splošnega uspeha. Zato je treba pričeti z dobro organizacijo dela od spodaj. Tu je treba neprestano vzgajati ljudske množice v tem smislu, da bodo same našle vedno in vedno nove oblike za povečanje produktivnosti dela, za boljšo organizacijo, za večjo štednjo, za večje rezultate. V tem nam morajo biti vzor sovjetski delovni ljudje, ki so tako rekoč iz nič ustvarili čuda. To so dosegli samo zato, ker so delovne množice pojmile tesno povezanost interesov posameznika in dela posameznika z interesom skupnosti in z rezultatom dela skupnosti. Naše množice morajo delati povsod, kakor dela gospodar za svojo hišo. Način dela naših ljudi mora biti tak, da ne bodo čakali pomoči od zgoraj, ampak da bodo z lastno iniciativo našli sredstva in možnosti, da bodo zadostili svojim najnujnejšim potrebam in da bodo izvršili svojo nalogo v okviru celotnega načrta.

M. Iljin

Priroda in ljudje

(Nadaljevanje)

Z zrakom vred prileti iz pustinje droben prah. Tedaj pravijo kmetje pri Saratovu, pri Kujbiševu, mnogo sto kilometrov daleč od Srednje Azije:

»Perzijci stepajo svoje halje«.

Vse nebo se prevleče z dimom, sonce se pordeči kakor v megli. A ni ne dima ne megle. Prah je, ki ga je prinesel veter od daleč — iz pustinje. Kadar obišče ta prah sadovnjake, pogine na tisoče sadnih dreves. Sto in sto kilometrov daleč steguje pustinja svoj jezik in ta jezik spreminja vse v pustinjo.

A na srečo leži na poti »suhovejem« velikanska vodna površina štiri sto in šest in trideset kvadratnih kilometrov vode — Kaspijsko morje. Morje ščiti našo deželo. Če ga ne bi bilo, bi bila pustinja že davno izsušila ves jug Sovjetske zveze, vse črnomorsko primorje. Ko se vali pustinjski zrak čez morje, se ohlaja in navzema vlage. In od tod, s Kaspija odhaja zrak, ki je nasičen z vodo, dalje, najbrž na kavkaške gore. Tam pada voda kot dež in sneg ter hrani reke, ki tečejo z gore.

Toda Kaspij ščiti le pokrajine, ki leže zahodno od njega. Severno od morja so sovražniku vrata odprta. Skozi ta vrata med Kaspijem in Uralom so se nekoč usipala nešteta nomadska plemena. Usipala so se na zahod in na sever, čez stepe v gozdove in padala po poljedelskih narodih v gozdovih.

Po tej poti prihajajo tudi »suhoveji« in viharji prahu.

Kam je usmerjen pritisk pustinje? Katerim pokrajinam Sovjetske zveze grozi napad?

Hidrološki institut je sestavil zemljevid, na katerem so oznamenovani kraji, kjer je zrak najbolj suh in vroč. Na tem zemljevidu jasno vidimo, kako se jezik suhega in vročega zraka, ki se začenja prav v središču pustinje, umika nad Kaspij in steguje čez spodnji tok Volge in črnomorsko primorje tja v Ukrajino. Tja steguje pustinja svoje roke, tja gre pot »suhovejev«.

Donske stepe, Ukrajina in Zavolžje so najboljše, najrodovitnejše pokrajine naše dežele. Dajejo nam več ko polovico vse pšenice. In te najboljše pokrajine so v nevarnosti.

Skoraj vsako leto napade ta polja suša. V Zavolžju je bilo med tridesetimi poslednjimi leti devetnajst sušnih!

Toda tudi v najbolj plodnih letih dajejo polja samo petino ali celo šestino količine žita, ki bi jo lahko dala, če bi imela dovolj vode.

Kdo je kriv, da nam suša tako pogosto uničuje žetev?

Morda ni nihče kriv? Morda je suša poleti prav tako neizogibna kakor mraz pozimi? Ne. S sušo se lahko borimo. V ta namen moramo polja tako urediti in obdelati, da bodo bolje hranila vodo, da ne uide vsa deževnica in snežnica v reke.

A to še ne zadostuje. Sejati in saditi moramo take rastline, ki porabljajo vodo varčno in s čim večjim pridom.

A tudi to še ne zadostuje. Enkrat za vselej moramo pomesti s plevelom, s to sovražnikom naših prijateljev, da jim ne bo več odjemal vode in hrane.

A tudi to je še premalo. Reke moramo tako preobraziti, da ne bodo odnašale vse vode v morje, marveč oddajale presežek vode poljem.

A tudi to še ni vse. Zasaditi moramo gozdove, da bodo zaščitili polja pred vročim pustinjskim vetrom.

Vse to moramo storiti, če hočemo za vselej premagati sušo.

A ljudje se dosedaj s sušo niso borili, ampak so jo dolga stoletja prenašali in ji celo sami pomagali.

Z vodo na primer niso varčevali, niso se preskrbovali z zalogami vode.

Seveda ni mogoče hraniti vodo v vedrih in koritih, treba jo je hraniti v tleh samih, v podzemeljskih shrambah.

Vsak poljedelec je graditelj takih shramb.

Ko orje, se zdi, kakor da bi samo rezal in drobil zemljo ter jo obračal. Dejansko pa vešče gradi podzemeljsko stanovanje za semena in za vse drobcene rastlinice-bakterije, ki živijo v zemlji in opravljajo v njej kemično delo. Gradi hodnike za zrak in shrambe za vodo. Med grudami zorane zemlje ostanejo številne votlinice in hodniki. Prav to so podzemeljske shrambe. Če jih ne bi bilo, bi se vsa voda odtekla iz zemlje v potoke, iz potokov v reke in iz rek v morja.

Iz tega vidimo, kako važno je o pravem času in dobro urediti, zorati zemljo.

Toda v stari Rusiji so orali slabo. Niso orali s plugom marveč z lesenim ralom. Niso orali tako, kakor je treba, niti takrat, ko je treba. Po žetvi so pognali na polja živino. Tla so bila že tako in tako slabo zrahljana in povrnu je prišla zdaj še živina, postopala po poljih, po strehah podzemeljskih shramb, jih teptala z nogami in rušila zgradbo, ki je bila s trudom zgrajena. Tako se je zemlja strdila in sprijela. Pozimi je zmrznila skoz in skoz, in ko se je spomladi sneg tajal, snežnica ni mogla proniknit v zemljo. Namesto, da bi namakala polja, se je voda odtekala po brazdah in jarkih v potoke in reke. Tako so velikanske zaloge vode, ki jih je pripravila priroda sama za poletje, propadale brez koristi. A tudi s poletnim dežjem ni bilo nič bolje. Kot kamen trda zemlja dežja ni vsrkala in voda se je skoraj vsa odtekla. Konec poletja, ko je bila voda najbolj potrebna, je v zgornjih plasteh zemlje že ni bilo več. Klasje je sahnilo od žeje. Povrhu pa mu je še plevel odvzemal zadnje kaplje. Saj so poljedelci sejali, kar in kakor jim je prišlo pod roko; semen niso sortirali. Hkrati z žitom so sejali tudi semena plevela. Sovražniki žita so se po poljih razbohotili, dušili klasje in mu jemali hrano in vodo.

Ko je nastopila suša, je našla polja nepripravljena.

Če oblegajo sovražniki mesto, morajo imeti oblegalci zadostne zaloge. Tu pa zalog ni bila.

Tako so ljudje pomagali suši uničevati polja. Pa tudi to še ni vse. Tudi z druge strani so odpirali vrata suši: na razvodjih so izsekavali gozdove.

Gozdovi pa so križišča na potih vode.

DVOJE POTOVANJ VODE

Da bi dobili eno tono pšenice, za to potrebujemo poldrug tisoč ton vode.

Če bi morali vso to vodo dovažati v vagonih, bi vozili neskončni vlaki cistern, napoljenih z vodo dan in noč, poleti kakih sto cistern za vsak hektar.

A zakaj naj bi dovažali vodo na polja? Saj pride sama — bodisi po zraku ali po zemlji.

Vlaki vode imajo prav tako kakor železniški vlaki točno določeno pot.

Voda potuje po krožni poti: ocean — kopno — ocean.

Prvi del poti — ocean-kopno — prepotuje voda po zraku, drugi del — kopno-ocean — pa po zemlji in pod zemljo.

Na svoji poti pod zemljo in po zemlji si voda naloži težek tovor raznih soli, prsti in gline. Vse to nese v ocean. Potem se obrne in se neotovorjena vrača po zraku — iskat novega tovora.

Na vsakem potovanju prinaša voda v ocean na milijone ton snovi — in sicer kakšnih snovi! Najdragocenejših, rastlinam najpotrebnejših snovi.

V Združenih državah so natančno preračunali, koliko nagrabljenega blaga odnaša voda na leto. Dognali so, da izpere voda iz tal in odnese v ocean 63 milijonov ton dušika, fosforja in kalija — za celi dve milijardi dolarjev. To je več kakor vrednost letne svetovne proizvodnje umetnih gnojil!

Z vseh krajev zemlje nosijo reke dan za dnem v ocean soli in prst, pridobljene iz tal.

Tla bi se bila že davno izčrpala, če ne bi bilo rastlin, ki odvzamejo vodi dragoceni tovor.

Ta tovor, ki ga odvzamejo vodi njeni vodi, uporabljajo rastline za gradnjo stebel, listov, plodov, korenin in vej.

Ko pa rastlina odmre, se snovi, ki jih je bila vzela iz tal, zopet vrnejo vanje.

Tako se tovor, ki ga nosi voda, odcepi pri koreninah rastlin kakor vlak pri železniški kretnici od velikega krožnega potovanja — ocean-kopno-ocean — na drugo progo. To je malo krožno potovanje: tla-rastlina-tla.

Kakšna pa je pri tem človekova naloga.

Človekova naloga je v tem, da usmerja ta tovorni promet, da spravlja tovor po svoji volji z velikega na malo krožno potovanje, da transporte zadrži in raztovori na važnih postajah.

Vsako polje je važna postaja. Voda ne sme dirjati kakor ekspresni vlak brez postankov mimo polj, ki jim je potrebna